Cod. Ms.
132.

Codex iste constat paginis 87. quinque exscissae fuêre.
v. Mederers Ergänzungen St. V. Vorr. S. XXIII.

Cod. Ms. 132. 8°. 87 Bll.
Inclus.

[Beschrieben: B. Krusch, Die Lex Bajuvar., Bln. 1924, S. 21/2.

[Herausg. B. 1. nach Merkel]

Christophorus Gewold

Antiquissimus hic simul et rerrarus Codex, qui probabilius jam ad tempora Ducis Thassilonis referri scriptus poterit, reperire est in collectione Basilij Joannis Herold, quam de Legibus antiquorum Germanorum consarcinavit, et Basileae in
fol. apud Henr. Petri a. 1557. imprimi fecit, cujus operis inscriptio legitur: Originum, ac Germanicarum antiquitatum libri, ubi pag. 105. has Leges Bajoariorum inseruit, et incipiunt:

Tit. 1. De donationibus Ecclesiasticis.

Parags. 1. Ut siquis liber persona voluerit et dederit res suas ad Ecclesiam

definunt vero cap. 33. lineâ quartâ in formalibus:

cum III. sacramentalibus jurare le compellit. De istis sufficiit satis.

Continet typus 105. folia.

v. et Lindenbrog, et Georgisch corpus juris germ. antiqui cum praefatione Heineccii.

Leges Bauuariorum:

Est Bibliotheca
academ. Ingolstad.

℟ dns celi ℟ dominu. mm

Universitäts-
München
Bibliothek

IN NOMINE DNI NRI
IHU XPI INCIPIT PRO
LOGUS LEGIS BAIUUA
RIORUM

MOYSES GENTIS
HEBRE PRI
MUS OMNIUM
diuinas leges sacris litte
ris explicauit. Soroneus
rex grecorum primus
leges iudiciaq; constituit;
Mercurius trimegistus:
primus leges aegyptiis tra
didit; Solon primus leges
athemensibus edidit;
Ligurgus primus lacedemo
niis iura ex appollinis

auctoritate confirmet ;

Numa pompilius qui romu
lum successit in regno: pri
mus leges romanis edidit;

Deinde cum plus seditiosus
magistratus ferre non pos
sit: decem uiros legibus scri
bendis congregauit qui leges
ex libris salamonis in latinū
sermonem trans latos. XII.
tabulas exposuerunt; Fuer̄
aūt hii appius. claudius. genu
tius. ueterius. iulius. manilius.
sulpitius. sextius. curatius.
romelius. posatimius. Hii decē
uiri legum conscribendarū
electi sunt. leges aūt redigere

inlibris; Primus aūt consul
pompeius instituere uoluit;
sed nonp̄seuerauit obtracta
tiorum m&u. Deinde cæsar
coepit id facere; sedante in
ter f&tus paulatim aūt anti
que leges u&ustatem atq;
incuriam &soluerunt; Qua
rum &sinullus iam usus ē;
Notitia tamen necessaria uide
tur leges noue aconstantino
ceperunt cesare &reliquis
succedentibus erantq; per
mixti &inordinate; Post
ea theodosius minor augus
tus adsimilitudinem grego
riani &hermogeniani

codicem factum constitutio
num a constantini temporib;
sub proprio cuiusq; imperato
ris titulo disposuit. quem
a suo nomine theodosianū
uocauit; Deinde unaquaeq;
gens propriam sibi ex consue
tudine elegerunt legem;
Longa enim consuetudo pro lege
habetur; Lex ē constitutio scrip
ta mos est uetustate probata;
Consuetudo siue lex conscripta;
Nam lex a legendo uocata. quia
scripta est; Mos est aūt con
suetudo longa de moribus
tracta tantundem; Consuetudo
aūt eius quodam moribus

6

institutum quod p lege susci
pitur; Dixerunt omne quod
iam ratione constiterit ·
quod disciplinam conueniet ·
quod saluti pficiat; Vocata
aut consuetudo · quem commune
est usu; Theodericus rex fran
corum cum esset catalonis elegit
uiros sapientes qui in regno suo
legibus antiquis eruditi erant;
Ipso aut dictante iussit con
scribere legem francorum
et alamannorum et baiouuari
orum uni cuique genti que
in eius potestate erant secd
consuetudine suam addidit
que addenda erant et inpuisa

& inconposita reseruauit; Et
que erant secundum consuetudinem
paganorum: mutauit secundum legem
xpianorum; Et quicquid theo
doricus rex, propter uetustissi
mam pagtanorum consuetu
dinem emendare non potuit;
Post haec hildibertus rex in
choauit: sed lodharius rex
perfecit; Haec omnia dagober
tus rex gloriosissimus per uiris
inlustribus claudio chado·
indo· magno & agilolfo reno
uauit; Et omnia ueteram legum:
in melius transtulit & uni
cuique genti scriptam tradidit
que usque hodie perseuerent

8

Factae sunt aūt leges ut earum
metu humana coherceretur
audacia tutaq; sit inter pro
bos innocentiae et in ipsis in
probis formido supplicia. et
refrenetur nocendi facul
INCIPIUNT CAPIT. tas

DE LIBRIS LEGIS INSTI
TUTIONE QUE AD CLERUM
PERTINENT SEU AD E
CLESIASTICI IURE;

I Ut si quis liber baiuua
rius uel quiscumq; alo
dem suam ad ecclesiam uel
quacumq; rem donare
uoluerit liberam habeat
potestatem;

II De his qui contra legē
eclesiam fundare uoluerint;

III De furtis aeclesie quo
modo conponantur;

IIII De his qui seruum aectae
ad fugiendum suaderit

V De his qui seruum aectae
sine mortale crimine interimit;

VI De his qui res aectae igne
cremauerint;

VII De his qui rei sunt & con
fugium fecerint ad eclesiā;

VIII De conpositione ministerioꝝ
aectae quomodo conponātur;

VIIII De prbir uel diac necnon
& epis quomodo conpant̄'

X De solis epis & illoꝝ int̄ fectiōn;

XI De sctae monialib; & dō dicatis;
XII De prbtis & diac̄ ut minime habitent cum mulieribus;
XIII De colonis & seruis aecclae qualiter seruiant;
XIIII De diebus dominicis;

DE DUCE ET EIUS CAUSIS QUE AD EUM PTINENT

I Si quis de morte ducis consiliauerit;
II Si quis ducē suum occiderit;
III Si quis sedicionē excitauerit;
IIII Si quis in exercitu scandalum excitauerit;
V Si quis infra puincia ubi dux exercitum ordinauerit sine ducis iussione aliquid pdicauerit;

xiiii Si oculum eruerit;
xv Si mancauerit idẽ manus;
uel pedes absciderit; conp̄
xvi De police & eorum digitis quorum
xvii De brachiis trans punctis
xviii De nare
xviiii De aure
xx De labiis
xxi De dentibus.
xxii De ripa proiectis
xxiii De equo proiectis
xxiiii De scalis proiectis
xxv De in igne proiectis;
xxvi De sagittatis cum doxica
xxvii De potione mortifera
xxviii De ostaliter cinctis
xxviiii De minus hostili manu

12

XXV De uim per pignus obtenter;

XXVI De simulatis qui uuanc stodal dicunt;

XXVII De plaga claudicationis;

XXVIII De interfectione liberi hominis;

XXVIIII De eorum feminis;

XXX De peregrinis;

XXXI De illorum interfectione;

DE LIBERIS QUI PER MANUM DIMISSI SUNT QUOMODO CONPONANTUR; CAP NUM VIIII

De seruis quomodo conponantur num cap XII

De nuptiis incestis prohibendis

I Si contra hoc se ingesserit;

II De minores personas;

III Ut liberum sine mortali crimine non liceat inseruire;

DE UXORIBUS ET CAUSIS.

QUAE SE P(ER)SE CONTINENTUR

I Siquis cum uxoris alterius concubuerit;

II De seruis qui hoc commiserit;

III Si pp̄ter libidem manū iniecerit;

IIII Si inclumita genua sup̄ eleuauerit;

V De dis criminalia;

VI De raptione uirginum;

VII Siquis uiduam rapuerit

VIII De fornicatione cū liberis

VIIII Si seruis cū libera fornicauerit

X Si cum manu missa fornicauerit

XI Et si cū uirgine q̄ cum manu missa ē

XII Si cum ancilla alterius;

XIII Si cum ancilla uirgine

XIIII Si uxorem ppriā dimiserit;

XV Si sponsatam non acciperit;

XVI Si alterius sponsam rapuerit;

XVII Si de promissione fraudauerit;

XVIII De auorso per potionem;

XVIIII Vario modo de eauerso;

XX De uuirngeltio;

XXI De diuturna dolore parentum

XXII De debilitate auorti;

XXIII De auorso ancille ut supra.

XXIIII DE FURTO.

I Si liber furtum fecerit;

II Si in ecclesia furauerit;

III Si maiorem pecuniam furauerit;

IIII Si liberum hominem furauerit;

V Si seruus liberum furauerit;

VI Fur nocturno tempore captus in furto;

VII Si alienum seruum in furto suaderit;

VIII Si nesciens de fure aliquid conparauerit;

VIIII Si aurum uel species reliquas.

X Si occulte alienum animal interficerit;

XI Si casu occiderit alienum animal;

XII De inmanabulo;

XIII De orto

XIIII De furtiua re conparata;

XV Idem ut supra

XVI De custodia furtiue rei;

XVII De conpositione a latrone;

XVIII Ut sacramenta non cito fiant;

XVIIII De falsa suggestione;

XX De acusatione serui alterius;

DE INCENDIIS DOMORUM

I De inmissione ignis per noctem;

II De scuria liberi;
III De culminis eiectione edificiorum;
IIII De igne inmisso extincto;
V De dissipatione domi;
VI De culmine;
VII De columna culminis;
VIII De angulare columna interioris;
VIIII De huius ordinis;
X De exteriore angulare;
XI De ceteris huius ordinis;
XII De trauibus; ē tine nest
XIII De exterioris qui parietes;
XIIII De ceteris aedificiis;
XV De curte;
XVI De exteriore sepe;
XVII De superiore pertica;
XVIII De signis;

VIIII Deuia publica;

X Deconuitanale;

XI Desemita;

XII Defonte;

XIII Idem utsupra;

DEUIOLENTIA

I Decurte.

II Dedomo;

III Utsupra.

IIII Similimodo;

DETERMINIS RUPTIS

I Delimiter;

II Siseruus hoc fecerit

III Sicasu;

IIII Decontentione terminis.

V Denouo termino p̄hibendū;

VI Siliber hocfecerit;

78

VII Si seruus;

VIII De signa non euidentia;

VIIII De iacentibus columnis;

X De ceteris huius modi;

XI De materiis non e leuatis;

DE PIGNORIBUS

I Ut minime liceat pignorare

II De eo qui non uult iustitiā facere;

III Si contra legem pignorauerit;

IIII Si porcos ad pignus tulerit;

V Si oues tulerit ad pignus;

VI Si messem aut pratam arauerit

VII Si messem maturā furauerit;

VIII Si alterius initiauerit missē;

VIIII Si seruum ad fugiendum suaderit

DE UITIOSIS ANIMALIBUS

I De animalibus uitiosis;

II Quicum in sepem conpellerit;

III Si dominus sepis hoc fecerit

IIII Si mortua non fuerit;

V Si confessus re recipiat eum;

VI De restituenda animalia;

VII Si lesum recipere uoluerit.

VIII Si oculum alterius anima
lis excusserit;

VIIII Si boui curnu.

X Si uacce.

XI Si caudam amputauerit;

XII De mediocris;

XIII Deterioris;

XIIII De uacce huius modi

XV De iniuste husis;

XVI Idem ut supra; occidere.

XVII Ut minime p̄sumat animaliū

XVIII DE COMMENDATIS

I De custodia
II Si aurum furauerit;
III Huiusmodi de incendio;
IIII De commendata furata;
V De tempore statuto;
VI De rei intentione posita;
VII De uiduis;
VIII De secundis nuptiis;
VIIII De uisione inter fratres;
X De eo qui sine liberis moritur;

DE UENTIONIBUS

I Si res alienas uendiderit
II Si quis possessionem uendiderit
III Si a seruo alieno conparauerit
IIII De contentione uenditę rei;
V Si ingenuum hominem uendiderit

VI Si seruum proprium; uendidit [illegible]tur

VII Si seruus de suo fuerit redemptus,

VIII De commutatione;

VIIII De euentionis forme;

X De arras,

XI De firmatione;

XII Idem ut supra;

XIII Idem ut supra;

XIIII Similitudo;

XV Ut per cartae firmantur aut testes;

XVI De pactis uel placitis; uendi[...]

XVII De his qui propriam alodem,

DE TESTIBUS;

I De testibus;

II Si suum uoluerit uindicare;

III Si testem habuerit pauperem

IIII Si uictus fuerit; extractum;

V Ibidis cordant iudices;

VI Si plures fuerint testes;

DE CAMPIONIS

I Si unus ab altero fuerit int̄ fectus;

II Si servus fuerit;

DE MORTUIS ET EOR̄ CAUSIS

I Si quis mortuum de monum̄to eie cerit

II Si in flumine p̄iecerit;

III Si servus fuerit.

IIII De vestitu mortuorum;

V Si vulneraverit mortuum;

VI Si cadaver lederit

VII Si humaverit mortuum;

VIII Idem ut supra,

VIIII De navibus;

X Ut supra;

DE CANIBUS ET EORUM
CONPOSITANE CAP̄ NUM̄·
VIIII DE ACCIPITRIBUS
UEL AUIBUS· CAP̄ VI· DE PO
MERIIS ET NEMORIBUS
ATQUE APIBUS CAP̄·XI·
DE PORCUS CAP̄·I· HOC
DECRETUM APUD REGEM,
ET PRINCIBUS EIUS ET
APUD CUNCTO POPULO·
XP̄IANO QUI INFRA
REGNUM MERUUINCORUM
CONSISTUNT.

UT SIQUS
LIBER PER
SONA UOL
UERIT

& dederit res suas ad &ctam
pro redemptione anime suae
licentiam habeat de portione
sua postquam cum filiis suis
partiuit; Nullus eum ꝓhibeat
non r&x n&c ulla ꝑsona habeat
potestatem prohibendi ei &
quicquid donauerit uillas
terra mancipia ł aliqua pecu
nia; Omnia quecumque dona
uerit, ꝓ redemptionem anime sue.
Hoc ꝑ epistulam confirm&t pro
pria manu sua ipse & testes
adhibeat .vii. ł amplius si uo
luerit inponant manus suas
in epistua; Et omnia eorum
notent ibi quem ipse rogauerit

25

Et tunc ipsam ep(isto)lam ponat
sup(er) altare & sic tradat ipsam
peccuniam coram sacerdote
qui ibidem seruit; Et post
haec nullam habeat potes
tatem; Nec ipse Nec poste
rieius nisi defensor aecclae
ipsius beneficium prestare
uoluerit ei sed apud ep(iscopu)m
defendantur res aecclae
quicquid apud xpianus ad
aecclam d(e)i datum fuerit; II Caput.

Siquis aliqua p(er)sona
contra res aecclae
iniuste agere uoluerit
uel derebus aecclae abstra
here uoluerit siue ille

quidedit uel deheredes eius
aut qualis cumq; homo presump
serit; Inprimis incurrat indi
iudicio & offensionem scāe
aeclesiae & iudici terreno per
soluat auri uncias · III · & illas
rés aectae reddat & alia
similia addat rege cogente
t principe qui in illac regione
iudex est; III ·

Siquis rés aectae furaue
rit & exinde probatur
fuerit dequale cumque
rem niungeldo soluat & sin a
gare uoluerit sect qualita
tem peccuniae iur& inaltare
dequa aecta furauerit;

De una saica solus iur& de duas
saicas ·t· III· & usque ad tremise
cum uno sacramentale iur&;
Deinde usque ad IIIIor tremi
ses cum tres sacramentales
iur& & si ampliorem pecuniā
furauerit aut cauallum aut
bouem aut uaccam t quic
quid plus ual&; De IIIIor
tremisses & negare uoluerit.
Tunc cum sex sacramentales
iur& & ipse sit sempamus
in altare coram populo & prō;
Si aūt de ministerio aeclae
aliquid furauerit id est
calicem aut patenam uel
pallam aut quale cum que

re deinfra aecta furauerit
& prabatur fuerit triunium
geldo soluat hocest ternoue
restituat & sinegare uolue
rit sedt qualitatem pecunie
iur& cum XII · sacramentales in
ipso altare; IIII

Siquis seruum aectae · t
ancillam adfugiendum
suaserit & eos forasterminum
duxerit & exinde
probatus fuerit reuoc& eum
celeriter. Et cum XII · sol conp
auro adpreciatos proquare
presumpsit hoc facere & dum
illum reuocat alium mittat
inloco pro pignus don& illum

15
29

reddat quem infuga dixit

& si non poterit inuenire illum;

Tunc alium don& similem

illi & XVI· sol conponat ita

& de ancilla s& et quod uale&

similiter faciat; VI·

Siquis seruum a&tae

sine mortali culpa occi

derit p presumptionem

duas similes restituat, p illo

quem occidit & sine gare

uoluerit cum· XII· sacramenta

les iur& inaltare in illa

a&tae cui seruo occidit;

VII Siquis res a&tae igne

creauerit p inuidiã

more furtiuo in nocte

& inuentus fuerit si seruus ē
tollatur manus ei & oculos ei
& amplius non uid&ur facere
malum; Dominus uero eius
omnia similia restituat quic
quid in illo incendio arserit
& si liber homo hoc presump
serit facere quod rér ascclae
igne cremauerit & probatus
fuerit conponat hoc sc͞d legē;
Id est inprimis don& xl sol
auro adpreciato ꝓpter p̄sump
tionem quacre aliae ausus
fuerit facere post haec omīa
culm̄ quod in illo incendio
cecidit cum xx iiii sol conpon̄
& quicquid ibi arserit omnia

similia restituat & quanti
homines ibi littus fuerint inle
side incendio euaserint unicuiq;
cum sua reua uuirg conponat
& si ibi aliquis lesus fuerit uel
mortuus ac si ipse cum ppria
manu fecerit sic secd psonam
unius cuiusq; conp. Et hoc sine
gare uoluerit cum xx IIII or
sacramentales nominatos iur&
in altare euuangelio sup posito
coram defensore aectae & quis
quis cleres aectae furtiuis
probatus fuerit ad partem fisci
p fredo probeat fide iussorem
& don& uuadium de xl sol &
tantum solu& quantu iud&

iusserit & quantum durius
soluerit tantum firmior erit
tantum firmior erit pax ecclesiae
pax aecclae; VIII

Si quis culpabilis aliquis
confugium ad aecclesiam
fecerit Nullus eum uim
abstrahere ausus sit postquā
ianuam aecclae intrauerit
donec interpellat prbm aecle
t epm si pbr representare
ausus fuerit & si talis culpaē
ut et dignus sit disciplina cum
consilio sacerdotis hoc faciat
quare ad aeclam confugium
fecit; Nulla sit culpa tam
grauis ut uita non concedat
propter timorem di & reue

rentia scōrum quia dn̄s dixit;

Qui dimiserit dimittetur ei
qui non dimiserit nec ei dimit
titur; Siquis autem homo con
tumax et superbus timorem dī
uel reuerentia aeclesiarum
scarum non habuerit et fugi
entem seruum suum uel quem
persecutus fuerit de aeclae
puim abstraxerit et dō honorem
non dederit conponat ad ipsam
aeclam xl sol iudice cogente
et pro fredo ad fisco xl sol ut sit
honor dī et reuerentia scōrum
aecta dī semp inuicta sit; VIIII

Siquis ministros aeclae
id est subdiaconum.

lectorem exorcistam acolitum
hostiarum; Deistis aliquem
iniuriauerit aut percusserit
uel plagauerit uel occiderit
conpo hoc dupliciter sicut solent
conponere parentes ei illi quis
ministri altaris di; Duplicem
conpositione accipiant; Alii autem
clerici conpo sicut parentes
eorum; Monachi autem quis et
regulam inmonasterio ui
uunt illi duplicem conponantur
secundum genelogiam suam. ut re
uerentia sit di & pax eis qui
illi deseruiunt; VIIII
Siquis prbm l diaconum
quem eps inparrochia

ordinauit uel qualem pleps
sibi recepit ad sacerdotem quē
æcclesiastica sedis probatum hab&
illi iniuriam f&erit uel pla
gauerit tripliciter eos conpon̄;
Si eum occiderit pr̄b̄rum soluat
.ccc. sol auro ad pr&iato si aurū
non hab& don& alia p&cunia
mancipia terra uel quicquid
hab& usque dum inpleat; Diaco
num uero cum .cc. sol soluat
utrisq; ad illam æcc̄lam ubi
ministri fuerunt; Ep̄o requi
rente & duce cogente qui in illa
ꝓuincia sunt ordinati & ꝓ fr&o
in puplico soluat sol .xl. ut nec
in desit reuerentia sacerdotū

& honor ecclesiasticos non
condamnetur neque presump
tio crescat inplebe; VI.

Siquis epm quem constituit
rex uel populus elegit sibi
pontificem occiderit soluat
eum regi uel plebi aut paren
tibus secundum hoc edictum fiat;
Tunica plumbea secundum statu
eius & quod ipsa pensaue
rit aurum tantum donet
qui eum occidit & si aurum
non habet donet alia pecunia
mancipia terra uillas uel
quicquid habet usque dum
inpleat debitum & si non habet
tantum pecuniam seipsum

& uxorem & filios tradat ad actam
illam in seruitio usque dum se
redimere possit hoc per imperium
regis uel iudicis fiat & illa pecu
nia in usu actae ipsius ubi pon
tifex fuit ibi sint firma [ta] tunc
usque in perpetuum; Et si episcopus contra
aliquem culpabilis appar&
non presumat eum occidere
quia summus pontifex est sed
mall& eum ante regem uel
duce aut ante plebem suam.
& si conuictus crimine negare
non possit; Tunc secundum canones
ei iudic&ur si talis culpa est
ut deponatur [deponat], aut exilietur;
De homicidio de fornicatione

De consensu hostili si infra prouin
tia inimicos inuitauerit &
eos perdere uoluerit quos
saluare debuerit pro his cul
pis damnetur. XI

Siquis scām monialē hoc ē
Sdō dicatā de monasterio
traxerit & eā sibi in coniugio
duxerit contra legem aeclesi
asticam. requirat eum epr
ciuitatis illius cum consilio
regis uel ducis uolet nolet
tamen reddat eā ad illam
monasterium unde eā tulit
& conpō ad illam monasteriū
dupliciter sicut solent con
ponere quia alienam rapit

sponsam scimus illum crimine
ēē obnoxium quia alienam
sponsam rapit; Quanto magis
ille obnoxius est crimine
quia xp̄i usurpavit sponsā rapere
& si noluerit emendare &
reddere expellatur de prouincia;
Dicente apto auferte malum
a vobis met ipsis & iterum
tradere huius modi satane
in interitum carnis ut sp̄s sal
vus fiat in die dn̄i nr̄i ihu xp̄i;
XII De pb̄ris uel diaconis &
de ecclesiasticis ministris
ut nullo prb̄ro uel diacono
liceat habere secum in domo
extraneam feminā;

Ne per illam occasionem deci
piatur & pollutus offerat
sacrificium; Ne pleps per eius
offensionenem corruat & plaga
sustineat; propterea qui gradu
sacerdotale fulciuntur extra
nearum mulierum inter
dicta consortia cognoscant;
Haec eis tantum facultatem
concessa sit matris filias atque
sorores germanas inter
domorum suarum sepe conti
neant; In his enim nullus
peccati criminis est existimare
foedus naturae permittit
illas & iam non reliqui casti
tatis orator effecto;

De c&eris causis prb̄ris diac̄ uel clericis ab epis̄ sec̄t illorum canones iudicentur; XIII

De colonis uel seruis ecclesiae qualiter seruiant uel quale tributa reddant;

Hoc est agrario sec̄t aestimationem iudicis prouideat hoc iud&. sec̄t quod hab& don&. de XXX mod̄. III mod̄ don&. & pascuario dissoluat sec̄t usum, prouinciae andecengas legitimas hoc est pertica X. pedes habentem. IIIIor perticas intrans uerso XL in longo arare seminare

claudere colligere trahere
& recondere a tremisse unus
quisq; acola ad duo modia
sationis & collegere & recon
dere debent & seminare
debent & uineas plantare
collegere & uineas plantare
fodere propaginare p̄cidere
uindemiare. reddant farce
de lino; De apibus .x. uasa
pullos IIIIor oua .xu. reddant.
parafr&os don&. aut ipsi
uadant ubi eis iniunctum
fuerit. Angarias cum carra
faciunt usq; quinquaginta
leuuas amplius non min&ur
ad casas dominicas stabilire
fenile granica uel tunino

h prato ar
pento
fenu claudere
secare colli
gere & tra
here
A arpento

recuberanda. pedituras
rationabiles accipiant &
quando necesse fuerat omnino
conp̄. calce furno ubi p̄pe fu
erat ligna aut p&ra. l. homi
nes faciunt. ubi longe fuerat
.c. homines debeant exp&iri
& ad ciuitatem uel ad uillam
ubi necesse fuerit ipsā calce
trahantur; Serui aūt aectae
sc̄d possessionem suam red
dant tributa; Opera uero
III d̄ in ebd̄ in dominico
operent. III uero sibi faciant;
Si uero dominus eius dederit
eis boues aut alias res
quod hab&; Tantū seruiant.

minis pessime
bacio

quantum eis p possibilitate
inpositum fuerit tam iniuste
neminem obpremas; XIIII

Siquis die dominico ope
ram seruilem fecerit
liberhomo si bouem iunxe
rit & cum carro ambula
uerit dextro boue perdat.
Si autem secauerit fenum t
collegerit aut messem seca
uerit aut collegerit uel
aliquid opus seruile fecerit
die dominico corripiatur
semel uel bis & si non emen
dauerit rumpatur dorsos
eius t percussiones & si ite
rum presumpsit operare

die dominico auferatur
de rebus eius tertiam partem
& si ne cessauerit tunc perdat
libertatem suam & sit ser-
uus qui noluit in die sancto
esse liber; Si seruus autem
pro tale crimine uapul&ur
& si non emendauerit ma
num d&teram perdat. Quia
talis causa u&endae quae
deum ad iracundiam prouocat
& & inde flagellamur In
frugibus & penuria pati
mur & hoc u&andum est
in die dominico & si quis
in itinere positus cum car
ra ut cum naue pauss&

die dominico usque in .II. feria
& si noluerit custodire pre
ceptum dñi quia dñs dixit ;

Nullum opus seruili facias in
die sc̄o neq; tu neq; seruus tuus
neque ancilla tua neque bos tuus
neque asinus tuus neque ulla.
subiectorũ tuorũ & qui hoc in iti
nere uel ubicumq; obseruare
neglexerit cum XII sol condam
netur & si frequens hoc fecerit
superiora sententia subiaceat.

DE DUCE ET EIUS CAUSIS
QUAE AD EUM PERTINENT.

I Si quis contra ducem suum
quem rex ordinauit in pro
uintia illa aut populus

sibi elegerit ducem; De morte
eius consiliatus fuerit & & inde
probatus negare non potest; In
ducis sit potestate homo ille &
uita illius & res eius infiscent
inpuplico & hoc non sit p occansi
onem factum sed probata res
pateat ueritatem; N& sub uno
teste sed sub tribus testibus
personis coaequalibus sit pbatu;
Si aut unus fuerit testis & ille
alter negauerit tunc di accipi
ant iudicium & & eant in campo
& cui ds dederit uictoriam illi
credite & hoc in presente populo
fiat ne p inuidiam nullus pereat;
Vt nullus lib baiuuarius alodem

aut uitam sine capitale cri
mine perdat, Id est si in necē
ducis consiliatus fuerit aut
inimicos in prouintiam inuitaue
rit aut ciuitatem capere ab ex
traneis machinauerit & exinde
pbatus inuentus fuerit. Tunc
in ducis sit potestate uita ipsius
& omīs res eius in patrimoniū
c&eras uero quascumq; com
miserit p&catas usque hab&
substantiam conp̄ sc̄d̄ legem,
Si uero non hab& ipse se in serui
tio deprimat & p singulos men
ses uel ann̄ quantum lucrare
quieuerit p soluat cui deliquid
don& debitum uniuersum

25

49

restituat; III

Si quis ducem suum occiderit
anima illius pro anima eius
mortem quam intulit recipiat
& res eius infiscentur in puplico
in sempiternum; IIII

Si quis seditionem suscitauerit contra ducem suum
quod baiuuarii carmulum
dicunt per quem in primis fuerit
leuatum conp duci DC sol
alii homines qui eum secuti sunt
illi similes & consilium cum ipso
habuerunt unusquisque cum
CC sol conp. Minor populus
qui eum secuti sunt & liberi sunt
cum XL sol conp ut tale scandalum

non nascatur in prouintia; CAP

IIII Siquis exercitum quem
rex ordinavit uel dux de
prouintia illa scandalum exci
tauerit infra propria hoste
& ibi homines mortui fuer
conp inpuplico · DC · sol & quis
ibi aut p cussiones aut plagas
aut homicidium fecerit conp
sicut in lege hab& unicuique
sec͞d genealogiam & ille homo
qui hoc commisit benignum
inpute& regem uel ducem suu͞
siei uitam concesserint, Demi
nores aut͞ hominibus si in
oste scandalum commiserint
in ducis sit potestate quale

abest
folium;

quis hoc fecit, Ille om̃a desuis
rebus restituat tamen. tempus
requirendi habeat & si talis
homo potens hoc fecerit que
ille comis distringere ñ potest
tunc dicat duci suo & dux illũ
distringat sc̃dm legem;
Si lib ẽ xl sol sit culpabilis
& om̃a similia restituat,
Si seruus hoc fecerit capitale
crimine subiaceat; Dominus
uero eius omnia similia
restituat; pquare seruo suo
non contestauit ut talicc
ne facer&. Quia si uos m&ipsis
comeditis cito deficiatis; Comis
tam̃ non neglegat custodire

&exercitum suum utnonficiat
contralegem inprouintiasua;
VI Siquis &exercitu aliquid
furauerit pastoria
capistro freno feltro uel
quecumque inuolauerit &
probatus fuerit siseruus ē
pdat manus suas; Dominus
uero eius ipsam rem siha
b& reddat; Si autē liber ho
mo hoc f&erit cum xl sol
redimat manus suas & quod
tulit reddat; VII
Siquis homo inutilitate
domini sui in&exercitu
uel ubi cumque dn̄s eius eū
miserit & ibi mortuus

fuerit & quęrit opinionem
facere domini sui uel populo
suo. Heredes eius numquā
sint deiecti de hereditate eł
siquis qualecumq; sint
sed dux eos defendat usque
dum ipsi possint; Tunc
enim unusquisq; non tar
dat uoluntatem domini sui
facere quando sperat
se munus accipere; Sinde
uiuus euaserit & si mortuus IIII.
fuerit credit quod filii eł
aut filię possi deant
hereditatem eł nullo inqui
etante tunc fidus & prump
tus impl& iussionem;

VIII Siquis hominem ꝑ iussionē
regis uel ducis suo qui illā
prouinciam in potestatem ha
b& occiderit non requiratur
ei nec feidosus sit quia ius
sio de domino suo fuit & non
potuit contradicere iussionē
sed dux defendat eum & filios
eius pro eo & si dux ille mortu
us fuerit alius dux qui in loco
eius accidit defendat eum;

VIIII Siquis filius ducis tam
superbus uel stultus fue
rit uel ꝉ patrem suum
dehonestare uoluerit ꝑ con
silio malignorum uel ꝑ for
tiam & regnum ei' offerre

abeo; Dum pater ei adhuc potest
iudicium contendere inexercitu
ambulare populum iudicare
aequum uiriliter ascendere
armasua uiuaciter baiulare;
Non ē surdus nec cecus inomnib;
iussionem regis potest implere;
Sciat se ille filius contra
legem fecisse & de hereditate
patris sui ēē deiectum & ni
hil amplius adeum pertinere
defacultatibus patris sui
& hoc inpotestate patris sui
erit ut exili& eum si uult;
Nihil aliud habeat potestatē
nisi per misericordiam pat ei
dare ei uoluerit & si super

uixerit patrem suum & alios
frs habuerit non det ei por
tionem quare contra legem pec
cauit in patrem suum & si ille
solus heredes eius sup uixerit
patrem suum in regis erit po
testate cui uult don& aut illi
aut alteri;

Si quis in curte ducis scan
dalum commiserit ut ubi
pugna fiat p supbiam suam t
p ebri&atem quiquid ibi
factum fuerit omnia s&dm
legem conponat & propter
stultitiam suam in puplico con
ponat sol xl· Si seruus alicuiē
qui hac commiserit manus

perdat nullus umquam p̄sumat
in curte ducis scandalum com
mittere; XI

Siquis in curte ducis uel
Subicumq; pugnauerint
campiones manus ad leuandū
miserit antequam ille iusse
rit· cui commendatum est
p̄uidere silit est xl sol comp̄
in puplico; Si seruus manū
suam dexteram ibi p̄dat aut
dominos eius redimat eum
cum xl· sol uetanda est talis
causa unde scandalum solit
nascere; XII

Siquis infra curte ducis
aliquid inuolauerit

quia domus ducis domus pupli
ca est triuni ungelt conponat.
hoc est ter noue conpo lib homo;
Seruus uero niungeldo soluat
aut manus pdat & si aliquid
inuenerit in curte ducis quasi
p neglectum iacere & eum
tulerit & sup noctem celaue
rit furte repit&ur in puplico
xu sol conponat; XIII
Siquis iussionem ducis sue
contempserit l signum
quale usus fuerit dux
transmiserit aut anulum
aut sigillum sine glecerit
uenire aut facere quod ius
sus ē xu sol per neglecto

donec inpuplico & sic impleat
iussionem; XIIII

Ut placita fiant per kl post
xu dies sine cesse ē aut
causas inquirendas ut sit pax
inprouintia & omīs liberi
conueniant constitutis diebus
ubi iudex ordinauerit & ne
mo sit ausus contempnere
uenire adplacitum qui infra
illum comitatum manent
siue regis uassus siue ducis
omīs adplacitum ueniant
& qui neglexerit uenire
damnetur xu sol comis
uero secum habeat iudicē
qui ibi constitutus est

pbatio penne l icausti

iudicare & librum legis ut
semper rectum iudicium iudi
cent; De omni causa que con
ponenda sunt qui contra legē
fact conponant sicut lex hab&
& don& uuadium comiti illo
de fr&o sicut lex ē; XV

Iudex uero partem suam acci
piat de causa quam iudicauit
de III sol tremisse accipiat.
De.VI.sol.II tremissas accipiat;
De.VIIII.sol unum solidum
accipiat; De omni conpositione
semp nouinam partem accipiat.
dum rectum iudicat; XVI

Iudex aūt talis ordin&ur qui
ueritatem secdm hoc edictū

iudic& non sit p̄sonarum acep
tor neque cupidus p&cuniae;
Perit l&x cupiditatis amore
p̄mia & dona legibus uiris
tulerunt inponitaman&
male uiuendi licentia p̄pt̄ ea
talis constitu&ur iud&x ut
plus diligat iustitiam quā
p&cuniam; XVIII

Iud&x si accepta p&cunia male
iudicauerit ille qui iniuste
aliquid ab eo p̄ sententiam
iudicantis abstulerit ablata
restituat. Nam iud&x qui pe
cunia [illegible] iudicauerit
in duplum ei cui damnum
intulerat cogatur ẽsolui;

quia ferre sententiam con
tralegum cogatur. xl sol p sol
uere; XVIIII

Si uero nec p gratiam nec
p cupiditatem sip errorē
iniuste iudicauit iudicium
ipsius inquo errasse cognos
citur non habeat firmitatē
iudex non uacet adculpam;

DE GENELOGIIS ETEORŪ

I Degenelogia compō
quiuocantur huosi. droz
za. fagana. hahiligga. anniona.
istisunt quasiprimi. p agi
loluingas quisunt deg̃nere
ducali illis enim duplam
honorem concedamus & sic

duplam conpositionem accipiast
agilolu inga uero usq; adducē
inquadruplum conponat.
quia summi principes sunt
inter uos; Dux uero qui p̄ est
inpopulo illesemp̄ degenere
agilol uingarum fuit & deb&
ēē quia sic reges ante cesso
res nr̄i concesserunt eis qui
degenere illorum fidelis
régi erat & prudens ipsum
constituebat ducem adre
gendum populum illum &
pro hoc quod dux ē addatur
ei maior honor quam cete
ris parentib; eis; Sic · III ·
pars addatur super hoc·

quod parentes eius c̄ponunt;
Si uita parentorum eius au
fertur & cum dc· xl sol conp̄;
II Ducem uero cum· dcccc
sol conpō parentibus aut
regi; Si parentes non sunt
& secet haec edictum haec
alia conpositio sequatur
qualiter parentes eius
conponi solent; Ita si duci
aliquid accesserit a coe (de)
qualibus suis; Sic aut̄ con
ponere ubi conpositio paren
torum eius est; In .IIII.or
sol duci uero .VI. sol ubi
illorum in .VI. sol duci
uero .VIII. duci aut̄ .X.

uiii Sic semper addatur
iii pars supra inducis causa
usq; innouissima quescione
que sol& inter homines
contingere; DE LIBERIS
QUOMODO CONPONANT

i Siquis liberum p iram
percusserit quod ṽli r lac
uocant i sol don&;

ii Si ineum sanguinem
fuderit quod plotruns di:c
sol i & seme conpo;

iii Si ineum contra legem
manus inecerit qd
infanc dic iii sol don&;

iiii Si ineum uena percusse
rit ut sine igne stangnare

non possit quod ad arcrat
dic͞ t in capite testa appa
reat quod kepol sceni
uocant & si ossa fregit &
pelle non fregit quod
palcprust dicunt & sita
lis plaga ei fuerit quod
tumens sit si aliquus de istis
contingerat cum vi sol conp̄

V Si ossa tulerit de plaga
de capite t de prachio
supra cubito cū. xii sol conp̄

VI Si ceruella in capite
apparat t in interi
ora membra plagatus
fuerit quod hreuauunt
dic͞ cū xii. sol conpō;

34
67

VII Si quis eum funibus ligauerit contra legem cum XII sol conponat;

VIII Si eum uinculis implecauerit quod chaldrao pant dicunt cum XII sol conponat;

VIIII Si quis libero oculum seruerit uel manum uel pedem tulerit cum XL solidos conponat;

X Et si talis plaga uel fractura fuerit ut et inde mancus sit cum XX sol conponat;

XI Si quis alicuius police abscideret cum XII sol conpo et si proximum apolice

uel minimum absciderit
cum uiiii sol conponat
unum sic & alium sic; Illos
medianos duos digitos cū x.
sol uno cum ui. & alio cum ui.
& si non fuerint abscisi &
est mancus stat rectus
ut non poss& plicare hoc
inpedimentum ē ad arma
baiolare maior ē conpo
sitio quam de absciso ter
tiam partem supra add&
ad duodecem. adde. iiii
fiunt xvi ad uiiij adde
iii. fiunt. xii ad ui. adde
ii & tremisse fiunt uiii.
& tremisse sic enim debet

iudicare & sic conponere;
XII Siquis alii brachium
supra cubitum trans
punxerit cum XII sol conp
si ante cubitum trans
punxerit cum III sol conp.
XIII Siquis alii cui nasu
trans punxerit cum
VIIII sol conponat;
XIIII Siquis aurem trans
punxerit cum III
sol conpo si aurem ali
cui absciderit cum XX
sol conponat si eum sic
plagauerit ut inde sur
dus fiat cum XL sol conp;
si aurem maculauerit

ut & inde turpis appareat
quod lidiscarti uocant cum
vi sol conponat; XV
Labia subteriore similit
conpo & palpebre sub
teriore simili modo si sic
plagauerit ut lacrimam
continere non possint
uel subterior labia sali
uiuam non contin&. tunc
cum sol vi conpo superio
rem uero palpebrem uel
superiorem labiam si ma
cu lauerit cum III sol conpo
XVII Si quis alicui dentem
maxillarem quod
march zand uocant

excusserit cum xii sol conp
De aliis uero dentibus ex
cusserit alicui hominem
unum cum vi sol conpo;
XVII Siquis alium deripa
uel deponte inaquā
pinxerit quod pairuuarii
inun uuan dicunt cum
xii sol conpo. XVIIII
Siquis aliquem de ex
quo suo deposuerit
quod mardhfalli uocatr
cum vi sol conpo; XVIIIII
Etsi alicui scalam iniuste
eiecerit uel qualecūq;
genera ascensui & ille
desup fuerat relictus

quod inunuan dic̄ cum xii sol

conponat; XX

Similit̄ inignem inpinxerit
ita ut flamma sup̄ capud
emineat cum xii· sol conp̄;

XXI Siquis cum doxicata
sagita alicui sanguinē
fuderit cum xii· sol conpō
eoquod inunuuanest;

XXII Similiter qui potionem
huius modi donauerit
alicui inquo mortiferum
esse dinoscitur quamuis
paruum sit aut multum
sieuaderit cum xii sol conp̄;

XXIII Siquis liberum hominē
hostile manu cinxerit

quod heri raita dicit idē
cum xl ii clyppeis & sagitta
in curte proiecerit aut cuius
cumq; telarum genus cū xl
sol conpō duciuero nihilominx.
XXIIII Si aūt minus fuerint
scuta uerum tam̄. Ita
ꝑ uim iniuste cinxerit
quod heimzuht uocant
cum xii sol conpō. XXV.
Siquis liberum contra
legem ꝑ uim ꝓ pingnore
tenuerit aut domui reclu
derit ut huius modi ut libe
rum non habeat egressum
cum xl sol conp̄. XXVI. suox
Siquis lib a facie inimicox

fugerit & alius eum p uim
constare fecerit aut se con
tra illum parauerit inter
dum inimici illius coniunx
erit & inter fecerint & iste
nihil amplius fecerit t
comiserit nec ipse tetigerit
quod uuanc stodal dicunt
cum XII sol conpo parentib;
suis; XXIII
Siquis aliquem plaga
uerit ut ex inde clau
dus fiat sicut pec ex eius
ros tangit quod taudregil
uocant cum XII sol conpon;
XXIIII Siquis liberum homi
nem occiderit soluat

parentibus suis si habet si autem
non habet soluat duci uel
cui commendatus fuit bis
lxxx sol hoc sunt clx. XXVIIII

De feminis uero eorum si ali
quid de istis actis contigere
rit omnia dupliciter conpo
nuntur. Dum femina cum
arma defendere nequiue
rit duplice conpositione
accipiat; Si autem pugnare
uoluerit per audaciam cor
dis sui sicut uir non erit
duplex conpositio eius; XXX

De peregrinis transeuntes
uiam nemo enim ausus
sit inquietare uel nocere.

peregrinum quia alii pp̄ter
dm̄ alii pp̄ter necessitatem
discurrunt; Tamen una pax
omnibus necessaria ē si aūt
aliquis tam p̄sumptiosus fue
rit peregrinum nocere uolue
rit & fecerit aut dispoliaue
rit uel lederit uel plagauerit
aut ipsum ligauerit uel uen
diderit aut occiderit & ex
inde probatus fuerit clx
sol in fisco cogatur soluere
& peregrino si uiuentem reli
quid om̄a iniuria quod fecit
ei uel quod tulit dupliciter
conpō sicut sol & unum dein
fra prouincia conponat;

XXI Si autem eum occiderit c
sol auro adpretiato co
gatur exsoluere si parentes
desunt fiscus accipiat & pro
delicto hoc pauperibus tribu
at ut possit eis dominum propitium
habere qui dixit peregrinum
& aduenum non contristabis
de suis rebus si dux illi concer
serit aliquid habere conpo
nat cum lxxx solidos; DE LIBE
RIS QUI PER MANUM DIMISSI
SUNT LIBERI QUOD FRILAZ
I Si quis eum percus UOCANT
serit quod pulislac uocant
cum medio solido conponat;
II Si enim sanguinem perfuderit

cum xiiii sallicas & semi conpon;

III Si ingenuum contra legē manū
Si inpincxerit quod infanc dic
uel si ingenuum plagauerit quod
ꝑ hoc medicum requirat uel
sicut in capite testa appareat·
uel uena ꝑcussa fuerit cum so
lido & semi conponat;

IIII Si ingenuum talem plagam
fecerit ut ex inde ossum
tollatur de capite uel de pra
chio supra cubitum cū·III sol
conponat; V

Si quis eum ꝑcusserit
ut cervella eius appareat·
uel interiora membra uulne
rauit qđ hreua uunt dic

uel eum ligauerit contra legē
cum .vi. ſol conponat VI

Siquiſ eum oculo uel manu
uel pede excuſſerit cum
x. ſol conponat; VII

Siquiſ alicui policem
abſciderit cum xii ſol
conpō̄n ad proximum
a police & minimum digitū
cum ſol & ſemi conpō̄n ad me
dianoſ duoſ cum ſolido conpō

VIII Siquiſ plagauerit ut & inde
claudus ꝑmaneat ſicut
peſ eī roſ tangit cum xii ſol
conponat; VIIII

Si eum occiderit conpō̄n
eum domino ſuo cū xl ſol
conpō.

DE CERTIS QUOMODO CONPONUNT

I Siquis seruum alienum spiram percusserit cum tremisse conponat;

II Si sanguinem consuderit cum medio solido don&

III Si ineum contra legem sinfanc fecerit uel capite plaga ut testa appareat uel uena percussa uel plaga tumens fuerit cum .I. sol conponat;

IIII Si ineum talem plagam fecerit ut exinde fracturas ossam tollat cum solido & semi conpo

VI Sicum plagauerit ut cer
... surda... uella appa
reat ...gauerit ut cla... uel
inte... quod tau dreg... rio cant
...ra membra uulneraue... cum
rit quod hreuauunt uocant
& sicum tantum ceciderit & tur
nauerit usq; dum eum
semi uiuum relinquat hoc
cum IIII^or sol conponat;

VII Sici oculo uel manu pede
abscideret cum C sol
conponat. Ad proximo a police
& minimum cum II sol conpo
& medios II cum solido & semis
conponat;

VIII Sici nasu trans punxerit

cum ... II · sot conpon̄ ...

VIIII Si labia ... sup

teri ... seruum alien ... ore

ma... am p cus serit ... cula

tre uerit uel aurum uel pal

pebrem subteriorē macula

uerit cum sot & semi conpo

... nat ad superiores uero

cum · I · sot conponat;

X Si ei dentem maxillarē

excusserit quod march

zand uocant cum · III sot

conponat alios uero cum

sot & semis conpon̄

XI Si aurem eius abscide

rit cum sot & semi cpon

si aurem eius transpunxe

rit cum .i. sol conponat.
si eum surdauerit uel si eum
plagauerit ut claudus p̄ma
neat quod taudregil uocant
& si in aqua inpinxerit eum
di ripa uel de ponte in istis
causis sem̄p cum .IIII. solidus
conponat;

XII Si eum occiderit soluat eū
dn̄o suo cum .XX. sol conp̄;

DE NUPTIIS PROHIBENDIS INLICITIS;

I Nuptias, p̄hibemus inces
tas itaq; uxorem habere
non liceat. socrum. nurum.
p̄uignam. nouercam. filia
fratris. filiam. sororis.

cun frīs uxorem uxoris sororē
uxoris sororem filii frm
filii sororum inter se nulla
presumptione iungatur;
II Siquis contra hoc fecerit
a loci iudicib; separentur
& omīs facultatis amittant
quas fiscus adquirat;
III Sé minoras psona sunt
que se inlicita coniuncti
one polluerunt careant
libtatem seruus fiscabus
adgregat;
IIII Ut nullum librum sine
mortali crimine liceat in
seruire nec de hereditate sua
expellere sed liberi qui iustis

legibus deseruiunt sine inpe
dimento hereditatis suae
possideant. quamuis pauꝑ sit
tamen libtatem suā n̄ ꝑdat
nec hereditatem suā nisi ex
pontanea uoluntate alicui
tradere uoluerit, hoc potes
tatem habeat faciendi quicon
tra hoc preceptum fecerit
siue dux siue iudex siue aliqua
ꝑsona cognoscat se contra legē
fecisse xl sol sit culpabilis
in publico & liberum quem
seruitio oppresserit uel here
ditatē tulit ad pristinam
libtatem restituat & res eius
reddat & alia similia quod in
iuste

abstulit: cum xl· sol conponat

quem contra legem inseruiuit;

DE UXORIBUS ET EARUM CAU

SIS QUE SEPE CONTINGUNT

1 Siquis cum uxore alterius

concubuerit libera sive

ser(vus) fuerit cum ueragueldo

illius uxoris contra maritum

conpo(nat) & si in lecto cum illa inter

fectus fuerit pro ipsam conpo

sitionem q(uo)d debuit soluere ma

rito eius in suo scelera iaceat

sine uindicte & si in lectum

calcauerit uno pede & p(ro)hibe(n)

tur a muliere & amplius nihil

fecerit cum xu sol conponat·

eo quod iniuste in extraneam

44
87

cal cauit thorum;

II Si seruus hoc fecerit & in
ter fectus cum libera in
extranea fuerit thoro xx
sol insuo damno minuetur.
Ipsius coniugis uueragelt;
cetera uero que remanent
dominus ei cogatur soluere
usq; dum repletus fuerit
num sceleris conpositionis
& si ille seruus euaderit & in
ter fectus non fuerit sed tam
crimine deuictus dominus
uero eius reddat eum illi
cuius uxorem maculauit
p xx sol. cetera uero poena
impleat. pro quo seruo suo

disciplinam minime inposuit

III Si quis propter libidinem liberæ manum inicerit
aut uirgini seu uxori alterius
quod paiuuarii hor:crif
uocant cum VI sol conponat;

IIII Si indumenta sup genuclos
eleuauerit quod himilzo
runga uocant cum XII sol conp;

V Si autem discriminalia eiecerit
de capite quod uualcuurf
dicunt uel uirgini libidino secri
nes de capite extraxerit cum
XII sol conponat;

VI Si quis uirginem rapuerit
contra ipsius uoluntatem
et parentum eius cum XL sol

conpon̄ & alios xl cogatur
in fisco;

VII Si aũt uiduam rapuerit
quic(o)acta & tecto egredit(ur)
ppter orfanorum & propriae
penuriae rebus cum lxxx
sol conpon̄ & xl cogatur
in fisco quia uetanda est
talis p̄sumptio & eius de
fensio in dō & in duce atq;
iudicibus deb& consistere;

VIII Si quis cum libera p con
sensu ipsius fornicauerit
& nol& eam in coniugio sociari
cum xii sol conpon̄; Quia non
dum sponsata n& a parentib;
sociata sed in sua libidine ma
culata;

viiii Si seruus cum libera forni
cauerit & hoc repertum
fuerit ille cuius seruus est
reddat parentibus suis ad penã
quam meruit luendam uel ad in
terficiendum & amplius nihil
cogatur exsoluere; Quia talis
p̄sumptio excitat inimicitias
inpopulo;

X Si cum missa manu quod
frilaza uocant · & maritũ
habet concubuerit cum xl
sol conpo parentibus ł dño
ł marito eius;

XI Si quis cum uirgine quedi
missa ẽ libera concubu
erit cum viii sol conpo

parentibus t domino;
XII Siquis cum ancilla alteri
us marita concubuerit
cum XX sol conponat domino;
XIII Si cum ancilla uirgine
concubuerit cum IIII or
solidos conponat;
XIIII Siquis lib liberam uxo
rem suam sine aliquo
uotio ꝑ inuidiam dimiserit
cum xl & IIII sol conpō
parentibus;
X Mulier autem dotem suā
solu& secdm genelogiā suā
legitime & quicquid illa de reb;
parentũ ibi adduxit omña reda
tur mulieri illi;

XVI Siquis lib postquam sponsa
uerit alicuius filiam libe
ram legitime sicut lex est &
eam dimiserit & contra legē
aliam duxerit cum XXIIII sol
conponat parentibus & cū XII
sacramentalis iur& de suo genere
nominatos. ut non p inuidiam
parentorum eius. Nec per illum
crimine eā dimisiss& sed pp ter
amorem alterius alteram
duxerit & sic finitum inter illos
& postea filiam suam don&
cui uult;
XVII Siquis sponsam alicuius ra
puerit uel p suasionem sibi in
duxerit uxorē ipsam reddat

&cum lxxx solidos conponat;
xxiii Siquis liberam feminā
suiaserit quasi ad coniu
gięum & in uia eam dimise
rit quod baiuuuarii uuanc
stodal uocant cum xii sol
conponat;
xxiiii Siquis mulier que potionē
dederit ut auorsum face
r& si ancilla ē· cc· flagella sus
cipiat & si ingenua careat lib
tatem seruitio deputanda cui
dux iusserit;
xxiiii Siquis mulieri cotu ictu
quolib& auorsum fecerit
si mulier mortua fuerit tam
quā homicida teneatur si autē

tantum partus extinguatur
si ad huc partus uiuus n̄ fuit
xx sol conponat si aūt iam
uiuens fuit uuirigeldo per
soluat;

XX Si auorsum fecerit inpri
mis cum xii sol cogatur
exsoluere deinde ipse et poste
risui p̱ singulos annos; Id est
autumnus singulum solidū
soluat usq; in septimam pro
pinquitatē de patre in filios
et sine glectum unius ann̄
fecerint tunc iterum xii
sol soluere cogantur et dein
ceps ordine p̄fato donec et se
ries rationabiles impleatur

XXI Propter ea diutur nam
iudica uer unt ante cessores
nr̄i conpositionem & iudices
p̄quam relegio xpianitatis
inoleuit inmundo quia diu
tur nam p̄quam incarnatio
nē ... suscepit anima quam
uis disc... adnatiuitatis lucem
minime p̄uenis set patitur
poenam quia sine sacramento re
generationis auortiuo modo
tradita ē ad inferos,

XXII Si uero ancilla a quacumq;
p̄sona debilitate fuerit
ita auorsum fecerit si adhuc
uiuus non fuit cum IIII^or^ sol conp̄

XXIII Si aut̄ iam ...

uiuus x sol [illegible] conpon
ancille domine reformatur;

DE FURTO;

I Siquis lib aliquid fura
uerit qualecumq; re
niungeldo conpon hoc est
noue capita restituat

II Et si in actam uel &p
in fra curte ducis uel infa
brica uel inmolino aliquid
furauerit triu nungeldo conp
hoc est ter noue reddat quia
istas iiii domus puplice sunt
& semp patentes & si negare
uoluerit secdm qualitatem
pecunie iur& si una saica
[illegible] idē iii denarios

[illegible]
[illegible]

si soluere non ualet uuerageld
parentibus soluat et amplius
non requiratur;

V Si uero seruus liberum
furauerit et uendiderit
dominus ei ligatum p̄ sentet
coram iudice inducis potestate
sit disciplina ei aut manus
pdat aut oculos sine signum
numquam euadat quamdilu
ciosus sit apud dominū suum
et si dominus ei hoc iussit aut
consentiens fuit superiora
sententia subiaceat ipse et illū
seruū reddat;

VI Fur nocturno tempore
captus in furto dum res

furtiuas secum portat
si fuerit occisus nulla ex
hoc homicidio querela
nascatur;

VII Si quis alienum seruum
ad furtum suaderit
aut aliquid damnosum in
fraudem domini sui ut posset
accussare eum & fraus ipsa
fuerit detecta per inuesti
cationem iudicis. Dominus
nec seruum perdat nec aliquid
damni pro conpositione faciat
sed ille cuius conclusione
crimen admissum est tamquam
fur damnetur in nouuplum
conponat. Nunc cogatur

et soluere seruum sed seruus
quod tulit reddat et insup(er)
CC ictos flagellarum et ten
sus puplice accipiat;

VIIII Siquis de furto nesciens
conparauit requiret
acepto spatio uenditorem
quem si non potuerit inue
nire p(ro)b&se cum sacram(en)to
et testibus innocentem
esse q(uo)d apud eum cognoscitur
et medietate restituat et
furem querere non desis
tat; Quod si furem celare
uoluerit et p(er)iuras et postea
d&ectus fuerit inuentur
tamquam ille fur ita in crimine
damn&ur;

VIIII Siquis aurum argentũ
iumẽta uel pecora aut
quascumq; res usq; sol. x.
t amplius furauerit & ex
inde p̄batus fuerit tunc fur
conp̄hendens iudici tradat
& s&cdm legem uindicta
subiaceat & ille qui p̄didit
insẽblo conpõ; uerum tam̃
non prius damn&ur ad mor
tem quam uel simpl&x de fa
cultatibus furoni conpõ

X Siquis occulte in nocte uel
in die alienum cauallum
aut bouem aut aliquid
animal occiderit & negaue
rit & postea ex inde p̄batus

fuerit tamquā furtiuum
conponat;

XI Siquis casui facienti occi
derit alienum animal
& non negauerit consimilē
dare non tardat & cadauer
mortuum accipiat;

XII Siquis tintinabulum
furauerit de cauallo
uel de boue · cum · I · sol conpo,
si de uacca cum · II · tremisses
conpon̄ si de minutas pecoribus
cum tremisses · I · conpon̄;

XIII Siquis in ortu furtiue
alicuius intrauerit ·
cum · III · sol conpon̄ & qd ibi
tulit secdm legem furtiuū

conpō ita & de pomeriis l&c
seruandae

XIIII Ut nullus p̄sumat furti
uum rem conparare infra
prouintia quod conparare
infra p̄uintia quod conparare
uoluerit. prius inquirat
si furtiuum ē annon.

XV Si furtiuum p̄sumpserit
emere & exinde p̄batus
fuerit & scient̄ hoc fecit.
tunc similem rem don&
illi cui pecunia conparauit
& in fisco p fr&o XII. sol sit
culpabilis.

XVI Similit̄ ille qui de manu
furoni furtiuum rem

ad custodiendam acceperit
quasi consensu furonis ē
ita conpō sicut superius
diximus aut cum uno sacra
mtale iur& quod nesciuit
furtiuum quando conpara
uit · uel quando commdatū
suscepit siaūt illis una lex ē
utrisq; qui emit furtiuum
au qui commdatum suscepit.
Siaūt ille qui furtiuam rem
commdatū suscepit & quę
rentem domini negauerit
ille fur ē sicut ille qui fu
rauit & ita conpō sicut lex
XIIII Ut nemo dep hab&
batum furtum conpositione

a latroni aus sus sit accipere.
Nisi ante iudici suo iudicetur
si autem presumpserit hoc facere
et celauerit iudici suo; tunc
latronis culpa sup iacebit;
XVIIII Vt sacramenta non cito fiant
Iudex causam bene cognoscat
prius ueraciter. Ut eum ueritas
latere non posset nec facile
ad sacramenta ueniat; Hoc autem
uolumus inter baiuuuarios
in perpetuum custodire. Ut cau
sam inuestigatam et ueraciter
inuentam apud iudicem sit
indicata. Nulli liceat iurare
sed sic iudicatum est cogatur
persoluere. In his uero causis

sacram̄ta prestentur inqui
bus nullam pbatione̅ discus
sio iudicantis inuenerit;

XVIIII Si quis contra capud alte
rius falsa suggesserit
uel pquacumq; inuidia
deiniusta accussatione
cummouerit ipse penam
uel damnum quod altari
intulit excipiat neminem
damnes antequam inque
res ueritatem scriptum ē
om̄a aūt pbate qd bonū est
tenete;

XX Siquis seruum accussa
uerit iniuste alienū
& innocens tormenta

pertulerit, peoquod innocen
tem intormenta tradidit
domino simile mancipium
reddere nonmoretur. Si uero
innocens intormt̄a mortuus
fuerit duos seruoseius dem
meritis insine delatione re
stituat sinon habuerit seruū
aut inde conpō ipse subiaceat
seruituti qui innocentem fecit
occidi; DE INCENDIO DOMIB
ET EORUM COMPOSITIONE

I Siquis p aliquam inuidiā
uel domum innocte igne
inposuerit & incenderit
liberi uel seruū domum in
primis s&c̄dm qualitatem

pso · ne om̄a aedificia conponat atq;
restituat & quicquid ibi arserit
restituat una quaque sub i & talia
& quanti liberi nudi euaserint
de ipso incendio unum quemque
cum sua hreuauunti conp̄ · De femi
nis uero dupl&ur tunc domui
culmen cum xl sol conpo;
II De scuria uero liberi si con
clusa parietibus & pessulis
cum claue munita fuerit cū xii
sol conpon culm̄ si au septa n̄ fue
rit sed talis qd baiuuuarii scof
dicunt absque parietibus cum iii
sol conpon · De illo granario qd
parch appt cum iiii sol conponat ·
De mita uero si illam d&egerit

uel incenderit cum III sol.
conponat. De minore uero
quod scopar appellant cum I. sol
conpon. & uniuersa parilia
restituatur; DE MINORUM
EDIFICIORUM

III Siquis desertauerit aut
sculm excerit quod saepe
contigit aut incendio tradi
derit unius cuiusque quod
first falli dicunt quae per se con
structa sunt idem balnearius
coquina uel cetera huius
modi cum III. sol conponat
& restituat dissipata uel in
censa;

IIII Si autem ignem posuerit

indomu· Ita ut flamma eruc
tuat & non par serit & a fami
liis liberata fuerit unum
quemq; de liberis cum sua
hreua uuita conpon eo quod
illos in unu uuam quod dicunt
in disperatione uite f&erit
& non conp amplius nisi tantu
quantum ignis consup
serit· ar col Ducalis uero
disciplina integer pmaneat
& si negare uoluerit de istis
cum capione se defendat aut
cum xii· sacramtales iur&·
De seruorum uero firstfalli
unius cuiusq; ut manu uere
cisa   conponat;

V Modo quide domorum
incensione sermo p finitum
censemus incongruum n est
ut de dissipatione domui
edificiorum conpositione non
edis seremus;

VI Siquis relicti uel quolib&
causa p presumptione
uel inimi cicia n&c non
& in curie cuius aut certe
ebtatione liberi culmen eice
rit domini domui xl sol
conponat;

VII Si eam columnam aqua
culminsus tentatur qua
first sul uocant cum xii
sol conpon

VIII Si interiores aedificii
illam columnã eicerit
quam uuinchil sul uocant
cum VI sol conponat;

VIIII Ceteras uero huius ordinis
conponantur cũ III sol conpo;

X Exteriores uero ordinis
columna angularis cũ III sol
conponat

XI Illas alias columnas huius
ordinis sing cum singulo
sol conponat;

XII Trabes ũ singuli cum III
sol conponat;

XIII Exteriores uero quos
spanga uocant eo quod
ordinem continent

pari&um cum·III sol conpon
XIIII Ceteras uero idest asse
res laterculi. axes uel quic
quid inaedificio construitur
sig cum sig sol conponat
& si una psona haec omnia
commiserit inalterius aedi
ficio amplius noncogatur
soluere quam culminis
deiectione teaq; maiora
huius commiserit criminis
minora huius psone nonse
cuntur nisi tantum restituendi
secundum legem;
XV Si certe dissipauerit
aut inrumperit liber
cum·III con & restituat

damnum

XII Si illum sepem eruperit
uel dissipauerit quem
ezzisczun uocant cum uno
sol conpon & restituat;

XIII Superiore uero uirga
& orcartea uocamus
qui sepis cont& firmitatē
si eam iniuste reciderit
simili modo cum sol conp
eo q̄d minime tunc sepis
uitiatis animalibus sustenit
imp&um;

XIIII Qui aūt signum quam
ppter defensione
ponuntur aut iniustum per
excludendi uel parcendi

campum defendi · uel am
plicandi secdm morem
antiquum quem signum
uuiffam uocamus abstule
rit uel iniuste reciderit
cum · i · sol conpō · xviiij

Siquis uia puplica ubi
r&x ł dux egreditur ł
uia equale ali cuius clau
serit contra legem cum xii
sol conponat & illam sepem
tollat & si negare uoluerit
cum xii sacramtales iur&

xc De uia conuitinale uel
pastorale qui eam ali
cui clauserit cum vi sol
conpon̄ & aperiat ł cū vi

sacrãmtales iur&;

XXI De semita con p utinale
quis clauserit cum iii
· sol conpõn aut cum i
sacrãmtale iur&;

XXII Si fontem quacumque
inmundiciae coinqui
nauerit uel maculauerit
& mund&eũ inprimis·
ut nulla sit suspitio coinqui
nationis & cum ui sol conpõ
aut cum ui sacrãmtales iur&;

XXIII Si aũt plurimorum In
uicinia puteus fuerat
conpositionem inter se mul
tenatur illi uero inpristinũ
puteum restituat gradum;

DE UIO LENTIA

I Siquis in curte alterius
ꝑ uim contra legem in
trauerit cum·III·sol .conp
II Si autem indomum ꝑ uiolen
tiam intrauerit. & ibi
suum nihil inuenerit cū ·VI
sol conponat;
III Nemo enim ingrediatur
in alienum domum ꝑ uio
lentiam quiahoc scandalum
nascitur;
IIII Et postquam intraue
rit & secognoscerit reū
iniuste quod intrass& · d&
uuadium dnī domui & sille
defuerit mittat ipsum

uuadium sup supra limitare
& non cogatur amplius soluere
quam .iii. sol;

v Qui resisterit domum suā
q& seli sohan dicit qua
lem rem querent resiste
bant talem conpō in puplico
xl sol hoc ē decretum;

vii Qui furtiuam rem quod
zaugan zuht dicunt
sup furem conpba… re
non quiuerit … tu
ex furtiuo conponat … a
hoc ē decr&um;

viii Qui manum inmissione
restiterit q& hantalod
dic xl sol soluat in puplico

&ip sam rem querenti red
dat t aliam similem hoc e
decretum; DE TERMINIS
RUPTIS

I Siquis limiter conpla
nauerit aut terminos
fixos fuerit aussus euel
lere siingenuus e p singula
signa uel notus uicinos cu ui
sol conponat;

II Siseruus p singula signa
[illegible] t. flagella sus
[illegible] cipiat;

III Siquis dum arat uel
plantat uineam ter
minum casu non uoluntate
euellerit uicinis p̄sentibus

restituat terminum & nullā
damnum patiatur;
IIII Quotiens cumque de ter
minis fuerit orta contentio
signa quae antiquitus consti
tuta sunt oportet inquirere
Idem agere terre quem pp̄
fines fundorum antiquitus
apparuerint fuisse ingestū
lapides etiam quas pp̄ter
iudicium terminoꝝ notis eui
dentib; sculptis · uel constitu
erit ēē defisco · Si haec signa
defuerint tunc inarboribus
notas quas decorios uocant
conuenit obseruare si illas
que antiquitus p̄bant

incise quod si intra terminos
alienos per absentiam aut per igno
rantiam domini partem ali
quam forti possederit stati
meam cum antiqui & euidente
inspectoribus finis agnoscunt
amittat domino reformantĕ
N& contra signa euidentia
ullum longe possessionis
tempus opponat. Nisi con
parauit de aliquo tunc uen
ditorū ostendat & secundum
legem definiatur;

v Nemo nouum terminum
sine consensu partis
alterius aut sine inspectore
restituat;

VI Quod si forte liber hoc
fecerit damnum per
suasionis &cipiat quod legib;
contin& idē VI sol;

VII Si uero seruus admiserit
domino nesciente CC fla
gella puplice &tensus accipiat
& nullū & hoc p̄ iudicium
domino conparentur;

VIII Quotiens de conmarcanis
contentio nascitur ubi
euidentia signa non appa
rent in arboribus aut in mon
tibus n&c in fluminib; & iste
dicit hucusq; ante cessores
mei tenuerunt & in alodem
mihi reliquerunt & ostendit

s&ctm pprium arbitrium locum
alter uero nihil hominus inis
tius partem ingrediatur alium
ostendit locum s&ctm prioris
uerba suum & suorum ante cessorum
semp fuisse usque inpsens
assertur & si alia pbationis
quam inuenire dinoscitur n&
utriusque inuasionem cpensare
uoluerint tunc spondeant in
uicem uue hadinc quod dici
mus & in campiones non sorti
antur sed cui ds fortiore dede
rit & uictoriam & ipsius parte
designata pars uicq;uerit ptineat,
IIIII Si quis priusquam finita
fuerit contentio p fortia

aedificia eleuare uoluerit & econ
trario ille alter iacentibus colum
nis contradixerit & inde testem
habuerit & his contumacit̄ legi
obtemporare uoluerit sed suum
pficerit domum & c&era aedificia
sepis conclusione firmauerit.
tunc dicat emunda territorem
meum usq; ad legis pfinitionem
& ille econtrario in suum dicit
posuisse & mundare minime
debeat. iste uero dicit ego testē
habeo quod tibi iacentibus colum
nis contradixi tunc testes iuren
tes testimonium preferant & cū
campiones d&ermin&ur
sententi cc;

X Inc&eris huius modi aedificius
& horum conclusionibus nulla te
nus testificatio consistat sedis
quiedificauit cum sua lege defen
dat siaut curte adhuc cinctus
non fuerit. Ille qui defendere
uoluerit iact& securem que
saica ualente contra meridiem
orientem adque occidentem
ad septem trone ut umbra ptin
git amplius non ponantur sepe
nisi d&erminatio fuerit conten
tio;

XI Si aliquis alicuius materiā
in silua aut pp̄ter inimi
citias t̄ inuidia truncauerit t̄
lederit cum alia similia restituat

& cum sol conponat

XII Et si ea sibi inuisum miserit
nisi p conuenientiā non potest
cum alico placare restituendi
& cum sol dum ipsam hab& conpo;

DE PIGNORIBUS III

I Pignorare nemini liceat
nisi p iussionem iudicis si for
te ē aliq̄ homo tam durus quā
inoboediens aut contumax
rebellens iustitiae qui n̄ uult
recte respondere. Non uult
iustitiam facere ille est con
temptor legis talis distringat
a iudice;

II Si q̄s alicui lib liberum quieū
mall& de quale cumq; rem

nondignauerit iustitiam facere
ille qui quaerit causam suum
habeat ibi testes · II t III qui au
diant & uideant qualiter ille
respondeat : & ut possint ante
iudicem testes ēē ; tunc iud&
iubeat eum in p̄sente uenire
& iudic& ei & conpō XII sot
quare nondignauit iustitiā
facere ei cui debuit sic omnes
qui nondignauerint iustitiā
facere ei cui debuit de quare
appellatus fuerit, p̄ fatigatione
qua facit ei qui eum appellat
conponat cum XII sot & postea
respond& secdm legem & faciat
iustitiam sic̄ legem hab&

duci vero xl sol p̄ fr&o;

III Siquis aliquem contra legem
pignorauerit sine iussione
ducis pignus sine lesione reddat
& alium similem addat. duci u̅
p̄ fr&o xl sol & illum pignus
si leserit conp̄o quantum estima
uerit. qui causas iudicat talis
enim p̄sumptio non deb& fieri
quia hoc scandalum generat
& p̄ omni pignus .. quod contra
legem tulerit semp̄ cum vi sol
conpon̄; Si pignus ille minus
ual& quā [illegible] vi sol tunc pignus
reddat & cum vi sol conp̄o & si au̅
pignus [illegible] icunq; q̄d ami tulit
plaus .. ual& quā vi solidus

ipsum non lesum non reddat
& similem alium addat duciū
p fr&o · xl sol;

IIII Siquis contra legem por
scos ad pignus tulerit unū
queque cum · ii · saicas conpōn illū
ductricem cum tremissa conpō;

V Siquis oues ad pignus cͭra
legem tulerit taceat de causa
pro qua pignus tibi & cū solido
· i · conpō · Nisi forte ille
homo alias res non hab&
p quas possit pignus tollere
Nisi ipsas oues nihil
aliud hab& non erit culpabilis
quia necessitas
hoc conpellit facere;

VI Siquis messem uel ıp pratū
alterius arauerit usque
ad tres inlongo iugere uel in
trans uersa .VI. fulcos cū .III.
sol conpon̄ & si negare uoluerit
iur& cum .I. sacramentale;

VII Siquis messem maturam
iam inagro furauerit
cum .VI. sol conpō & si negare
uoluerit cum .VI. sacram̄ta
les iur& s&ctm legem suam.

VIII a Siquis messem alterius
initiauerit apud male
facias artes & inuentus fuerit
cum XII sol conpon̄ quod aran
scarq dicunt. & familiam eiꝰ
& omnē substantiam eiꝰ.

uel in pectora eius habeat
in cura usque ad ann̄ & si aliquid
ꝑdiderit homo ille de res suas
in illo anno . ille reddat
& si negare uoluerit cum xii
sacram̄tales iur& aut cum
campione cincto defendat
se hoc est pungna duorum ;

VIIII Si quis seruum alienū
ad fugiendum suade
rit & foras terminum eum
duxerit hoc ē foras mar
ca cum xii sol conpō & ipsum
reducat & si negare uoluerit
cum xii sacramentales iur&
aut cum campione suam
querit iustitiam si ancilla ē

cum xx iiii sol conpo & ipsa
reddat; DE UITIATIS ANI
MALIBUS ET EORUM
CONPONAT;

I Qui sepe damnum infert
& huius uitii adsuescat
si se insipitem maculauerit
introeundo uel exeundo & ibi
mortui fuerint si sepis legiti
me fuerit exaltatur id est me
dio curi statureuirili usque
ad mammas nihil cogatur
soluere dominus sepis;

II Si alter persona ipsum
animal per uim sallire
conpelerit soluat animal
quia iniuste eum in periculo mactis
 ei exit;

III Si ipse dominus sepis simi
li modo & sua clausura
cum canibus t c&eris flac
gellis eiecerit cum simile
conponat;
IIII Si aut statim mortuus
non fuerit & uulneratur
euaderit ad domum domini
sui & dominus animalis hoc
rescierit & dic adillum reu
qui ipsum animal conpellat
in morte recipe animal que
ledisti quem nos auur san
uocamus;
V Si aut confessus e recipiat
donec san&ur & alium
interi in ad operationem

restituat & interdum qualis
ille fuerat quem ledit;

·II Si uero mortuum
fuerit quē in locum
posuit teneat possessor
animali ledit. iste uero
cadauer quem sanare nequi
uerat ad suum teneat usum;

·III Si autem lesum animal
quem ledere conpel
lebat recipere uoluerit
dominus animalis cadauer
sibi sumat in usum & ille
alius nihil ominus ex integro
cogatur exsoluere;

XII Si quis alicuius cauallū
aut bouem uel quolibet

dequadrupedia uno oculo &
cussert adp̄ci& illum p&cus
quidual& &tertiam partem
conponat;

VIIII Siquis bouem alterius
Scurnu acapite &cussert
cumtremisse conpō sicurnu &ci
liert &ossum remansert · II ·
saicas don&;

X Siuaccam &cussert · II · saicas
conponat;

XI Sicmudam ampittauertt aurē
siequisē quodmarhcdicunt
cumsol conponat;

XII Simediocris fuert quoduilz
Suōc cummedio sol conponat
&sideteriore fuert quod

68
135

angargnago dicimus quod in
oste italis non est cum tremise
conponat;

xiii Similiter qui alterius boue
caudam ampitauerit uel
aurem cum tremise conponat;

xiiii Si uaccam alte [illegible] rius
huiusmodi le [illegible] lia cons [illegible] de
rit cum duos saicas conponat;

xu Et si unam earum contrite
legem inminauerit quod suez
choli dicit pari sententia subia
ceat;

xui Et si quis contumax alterius
iumentum pp dissp&ccione
domini sui t quacumq; inimicicia
hoc iniuste pp&rauerit hac

uniuersa conponendi duplentur;

xiiii Ut nemo p̄sumat alienum ani
mal occidere neq; porcus siquã
uis in damnum eum inuenerit
recludat eum don& domino eĩ
ostendat damnum & aliq̄ deui
cinis [illegible]remi[illegible] eorum uideat hoc &
de[illegible]rit & [illegible]signent locum qui in
lesus ē & alia qui intacta sunt usq;
ad maturitatem & collegat cuius
messes est & quantum minus in
uenerit in lesione illa contraha&
equalitatem integram ille reddat
cuius animalia fuerunt & damnū
f&cerunt. Ita & de uinea & de prata
similiter faciat sicut estimatores
arbitrauerunt conponantur;

De commendatis et commodatis;

1 Siquis cauallum aut quolib&
animalium genus ad custodi
endum mercede placita commenda
uerit si perierit eiusdem merita ille
qui commendata suscepit exsoluat si tamen
mercede fuerit pro custodia consecutus
quod si etiam nulla placita mercede
susciperat mortua esse probauerit
Nec ille mercedem requirat nec
ab illo aliquid requiratur tamen
ratione ut probeat sacramenta ille
qui commendata susciperat quod non
per suam culpam neque per neglegentiam
mortua non est sumpta sint & reddat
corio eadem & de commendatis forma
seruetur;

II Sicut aurum et argentum et orna-
menta uel quecumque species
fuerint commendate siue custodi-
ende tradite sint siue uendente
& in domo ipsius cum rebus ipsius
forsitan fuerint incendio concre-
mate una cum testibus que comm̄-
data susceperat p̄ beat sacram̄tc
nihil & inde suis profuisse conpen-
diis & nihil cogatur & soluere & cepto
auro & argento quod ardere non
potuit.

III Si quis forte dum domus flam-
ma consumpsit se quasi auxi-
lium adlaturus ingesserit & ali-
quod forte rapuerit dominus
domui diligenter inquirat

De [illegible] 4
[illegible] s
capit[illegible]

portionem q. bonis mariti fuerat
consecuta filii int reliquias res
paternas qui &ceo nati sunt coniu
gio uindicabunt mater uero si hab&
ppriias res & dote sua q̄ et per legē
hab& egrediat & si ibi filios n&
filias generauit post mortem eī
om̄ia que de filiis suis d&ulit
ad illos reuertatur
VIIII Ut frīs hereditatem patris
aequa liter diuidant quam uis
multas mulieres habuiss& & to
tas liberas fuissent de genelogia
sua aut quas non aequa liter diuites
unus quisque hereditatē matris
sue possedeat res aūt paterna
aequalit̄ diuidant; Si uero de ancilla

habuerit filios non accipiant porti
onem inter fratres nisi tantum quan
tum per misericordia ei dare voluerint
fratres eius quia in vetera lege scriptum est
non enim erit heres filius ancille
cum filio libere tamen debent misericor
diam considerare quia caro eorum est;

x De eo qui sine filios & filias mortu
us est mulier accipiat portionem
suam dum viduitatem custodierit.
id est medietatem pecunii. medietas
autem propinquis mariti teneant si autem
mulier mortua fuerit aut alium
maritum tulit tunc quod proprium
habet & de mariti rebus quod per legem
ei dabitur accipiat ceteras res
propinqui prioris mariti accipiant

II

De sacris: cap. 6.

uoluerit emptionē reddatur
pretium emptori empti nihil
habeat firmitatem sup sua non
hab& cum simile reddat;
IIII Quotiens deuenditare contengo
commou&ur si alienam
fuisse constiterit; Nullus sine
domino ꝑ iudicio conpar&ur
& domino his qui alienam uen
dere ꝑsumpsit duplum cogatur
ꝯsoluere nihil hominis emptori
qui accepit ꝓtium redditurus &
quicquid ad conparata rei ꝓfectū
studio sui utilitatis emptum adie
cerit a locorū iudicib; aestim&ur
& ei qui laborasse cognoscitur
a uenditore iuris alieni satisfactio
iusta;

V Siquis ingenuum uendiderit
cum ille suam haber& liberta
tem is quieum uendiderit reducat
eum inloco suo & restituat ei libtatē
sicut prius habuit & conpō ei
cum xl sol excepto qđ emptori
induplum p̄tium quod accepit
cogatur exsoluere similis ratio
duplicit̄ defeminis seru&ur &
si eum uel illam uendiderit &
illum reducere nonpoterit. tunc
cum uueragelde conponat hocest
c. lx sol soluat parentibus;
VI Siquis seruum suum uendiderit
forsitan eius nesciens faculta
tes habeat dominus ei potestatem
habeat quieū uendidit requirendi

rére eius ubi cumq; inuenire potuerit.

VII Siquis de peculio suo fuerit
redemptus & hoc dominus ei
forte nescierit de domini potestate
non exeat quia non p̄tium sed res
serui sui dum ignorat accepit;

VIII Commutatio hoc ē quod cam
pias talem qualis emptio habeat
firmitatem;

VIIII Uenditionis haec forma ser
u&ur ut seu rés seu mancipium
uel q͡d lib& genus animalium uen
ditor nemo pp̄ter ex firmitatem
uenditionis inrumpat quod dicat
tale pr&io uendidiss& sed p̄ quam
factum ē negotium non sit mutatum
nisi forte uitium inuenerit q͡d ille

uenditor celauit hoc ē in manci
pia aut in cauallo aut in quale
cumque peculio idē aut ceco aut
ernioso caduco aut lepso ⁊ in ali
malibus aūt sunt uitia quod ali
quotiens celare potest uenditor
si aūt uenditor dixerit uitium
s&t emptio non potest mutare
si aūt non dixerit mutare potest
in illa die & in alia & tertia die
& si plus de tribus noctibus habu
erit postea s&t non potest mutare
nisi forte eum inuenire non po
terit intra tres dies tunc quando
inuenerit recipiat quicumq; eū
uendidit aut si non uult recipere
iur& cum .I. sacramentale quia

uitium sibi nullum sciebat in illa
die quando negotium fecimus
& est factum;

Qui arras dederit pro quacumq;
re pretium cogatur implere quod
placuit emptori & si non accur
rerit ad diem constitutum uel
antea non rogituerit ad placitum
ampliorem hoc neglexerit facere
tunc perdat arras & pretium quod
debuit impleat;

XI Et si mancipium alioquin
si dixerit mancipium ego p̄hendi
contra terminum ubi dixe con
certum dixit & alibi dix
illum per debita & iusta ...quã ego
culpa tulit ... donaui

& mihi licenter tradidit reliqua
ornamenta quod mancipium mei &
proprio meo materia laborauerint
& fecerunt aut fabri huius modi
si fuerit propterea tradidi & firmabo
si haec defuerint in supra dictis
rebus nullatenus potest firmare
si autem firmauerint non potest
ab eo cui firmauit nisi ipse uolu
erit retrahere si campio quae
sitoris uicerit;

XII Si se firmare promiserit
emptori idem suus ron
& non potuerit per haec uerba
in... ueracit ut supra dictum
uendidit ... & constitutum supe
rius & cum I. sa... rit tunc pretium

reddat & talem terram aut spe
ciem qualem se firmare pollicebat
restituat sine mora eo quod valde
rep̄hensibilis ē rēs alterius dare
q alod quoties & inde scandala
nascantur;

XIII Similimodo qui p̄pria dona
fuerit cuidam iniustis ma
chinam̄tis sibi sociare quam
numquam tenuerat;

XIIII Si mancipium fuerit & dicit
pater meus mihi reliquid
in hereditatem aut ego in p̄pria
domo enutrivi eum ... uen
a p̄prio meo mancipio ... naris
natum similit̄ de iu ... quā ego
m̄tis uel huius modi ... s donavi

que fuerit adserere;

XVI Quicquid uendiderit homo
aut conparauerit quale
cumque res omnes sint firmata
aut per cartam aut per testes qui hoc
probare possent hoc est de mancipiis
de terra casas uel siluis ut postea
non sit contentia;

XVII De pactis uel placita pacta uel
placita que per scriptura
quacumque facta sunt uel per testes
denominatur III uel amplius
dummodo in his dies et annus sit
[illegible] et n[illegible] euidenter et per ipsus in
inu[illegible] mutare nulla ratione
uendidit[illegible] sinere permittimus;
lus et cur[illegible]

XVIII De his qui ꝓpriam alodē
uendunt uel quascūq;
rēs & a pemptori alter abstra
here uoluerit & sibi sociare
inpatrimonium. tunc dicat
emptor aduendītorem terram
aut quascumque fuerit rēs
abstrahere mihi uult uicinus
meus ut quis fuerit & iste respon
dit ego quod tibi donaui cū lege
integra & uerbis testificatione
firmare uolo. Sup̄ VII noctes
fiat constitutum. Si dic̄ cum
utriq; utrasq; partes conuen
unt. cur inuadere conaris
territorium meum quā ego
iuste iure hereditas donaui

&ille alius econtra cur meum
donare debuisti qui mei ante
cessores antea tenuer. Isteuero
dicit non ita sed mei antecessores
tenuer & mihi inalodem reliq;r
&uestita est illius manu cui tradidi
&firmare uolo cum lege. Si istam
uoluerit liberam habeat potesta
tem si autem p ea sup tres dies aut .u.
aut certe .uii. earatione firm&
p .iiii. angulos campi aut designa
tis termis p ha& uerba tollat
deipsa terra ł aratrum circum
ducat ł deherbis aut ramis silua
sifuerit ego tibi tradidi & legiti
me firmabo pternas uices dicat
ha& uerba &cum dextera manu

tradat cum sinistra uero porrigat
uuadium huic quidē ipsa terra eū
mall& ꝑ hae uerba ecce uuadium
tibi dō quod tuam terram alteri non
dō legem faciendi tunc ille alter
suscipiat uuadiū & don& illud uices
soribus istius ad legem faciendi
si causa fuerit inter illos pugne dicat
ille qui uuadium suscepit iniuste ter
ritorium meum alteri firmasti
idē farsui qotos ipsum mihi debes
reddere & cum xii sol conponat
Tunc spondeat pugna duorum & addi
ꝑtineat iudicium si naū cum sacra
m̄to se defendat idē cum xii quod
suam terram iniuste non firmass&
alteri n&c sue ditioni restituere

debere&ur n&c cum xii sol conp̄

De testibus et eius causis

I Siquis homo pratum uel agrū
scortum alterius contra legē
mala ordine inuaserit & dicit
suū ēē, ppter p̄sumptione cū ui sol
conponat & exeat;

II Si aūt suum uoluerit uindi
care illum agrum aut pratū
ł exaratū ł unde illa contentio est
taliter uindic& iur& cum ui sacra
m̄tales & dicat ut ego in tua opera
priore non inuasi contra legem
n&c cum ui sol conponere debeo
n&c exire quia mea opera & labor
prior hicē quamtuis tunc dicat
ille qui quaerit ego habeo testes

qui hoc sciunt qđ labores de isto
agro semꝑ ego tuli nemini c̄tra
dicente & exaraui mundaui possessi
usq; hodie & pat̄ mr̄ reliquid mihi
in possessione sua ille homo qui hoc
testificare uoluerit con marcanis
eī deb& eē & deb& habere vii sol
do& p&cunia & similem agrum
Tunc ille iur& testes taliter quia ego
hoc meis auribus audiui & oculis
meis uidi quod istius hominis prior
opera fuit in isto agro quam tua &
labores fructuū ille tulit p̄ sacram̄
tum reddat agrum Tunc ille defen
sor si sperat qđ iustitia de illo agro
suo & hoc in p̄sente populo fiat neꝑ
inuidiā aliquis pereat.

Dicat ad illum testem in
datium iurasti contra me
respondemihi in pugna duo&
& mani fest& ds si mdagū
iurasti & contra me conpo
nere debes cum xii sol & illā
terram reddere quod men
dacit abstulisti Si um cert
ille qui querit conpon cū xii
sol & illam terram redd&
& si illam terram non potue
rit donare aliam in proximo
quantum iactus est de securia
saica ualent & si in proximo
non hab& nec conparare pos
s& iur& secdm precium agri
ut ipsum agrum conpr&io

ualente n& duplum n& triplum
conquerere non potuit & don&
ubi hab& & ipsum agrum quido
n& iur& q̄d iste talis sit qualis
suus fuarat;

III Siq testem habuerit p aurem
tractum dequa lib& causa
finita ratione & hoc confirmas
p testes p̄ ha& non deb& rep& ipse
n& qui& are illum a quo fini
uit rationem suam & si uoluerit
p testes defendat se ille testis
testi fic& sicut scit unde p tes
tem p aurem tractus fuit & hoc
p sacram̄tum confirm& non de
b& testem ueritatis repellere
causaticus eius nisi aliquis

testem mendacem habere
uoluerit potest illum cum
lege repellere cum pugna
duorum & dicere non tabi traxi
testem de ista causa neque
consentio si autem testes pro causę
tractus fuerit de conpositione
finienda uel pro arras quido
nat quasi pro pignus qualecumque
re usque dum soluat debitum
& pignus recipiat illum testem
nemo repellat nec potest sed
consentiat nisi super mortuum
hominem testare uoluerit
aliqua causa illum potest con
tra dicere cum hoc uolo cum
campione meo quod dicis quia

& tu m̄taris & tuus testes sup mor
tuum meum;

IIII Et si ille uictus fuerit qui ne
gare testem uoluit sup mortuu̅
suu̅ tunc amplius pugna duor(um)
n̄ ueniat quia ad testificationem
p(er) uim illum mortuum adquisiuit
sed cum sacram̄to uel lege testifi
cetur & testificatio firma p(er)ma
neat;

V Sed hic discordant n̄ri iudi
ces de pacto q(uo)d ipse qui teste̅
adducit iurare debeat q(uo)d men
dacem testem n̄ preferret. Nec
de illis testificatione sacram̄tis
abstinere debeat;

VI Et si plurimi testes fuerint

& ad unum conuentum fue-
rint sortiant illi testes int̄
se & cui sors exiret iuret
ille taliter & dicat ad testem
sortitus sum & ad testem me
facere uolo prendat manū
proximi sui & dicat sic illum
ds̄ adiuuet illum cui manum
teneo qd̄ ego ad testem inter
uos paurem tractus fui de
ista causa ad ueritatē dicendā
tunc solus iuret cum sua manu
& si mendaciter iuret conpon̄
illi cui causa abstulit cum xii
sol conponat & ipsam causam
restituat aut defendat se

cum campione suo sic&te iura
uit hoc e pugna duorum;

DE CAMPIONIBUS ET CAUSIS
QUE AD EOS PERTINENT

I Si unus ex his a baltero in
ter fectos fuerit quamuis
nobilis sit persona non conpo
natur amplius quam xii sol
et ab eo conponatur qui illum
iniuste inuitauit;

II Si seruus fuit per dominis sui
consensu pari modo ratio
subiacebit xx sol conponat;

DE MORTUIS ET EORUM EXPOSITIONE

I Si quis mortuum liberum
de monumento effodierit

cum xl sol conpo parentibus
& ipsum quod ibi tulit furtiuum
conponat;

II Siquis liberum occiderit
furtiuo modo & in flumine
eicerit t in tale loco eicerit aut
cadauer reddere non quiuerit quod
baiuuarii murdrida dicunt inpri
mis cum xl sol conp eo quod funus ad
dignas obsequias reddere non ualet
postea uero cum suo uueragheldo conp
& si ipse cadauer a fluminis alueo
ad ripam proiectus fuerit & a quo in
uentus qui iterum cadauer de ripa in
pinxerit & exinde probatus fuerit cum
xii sol conponat;

III Si seruus furtiuo supra dicto

more occisus fuerit & ita abscon
sus qd camurdrit dicit n ouuplū
conponat id ē c lxxx sol
IIII De uestitu utrorum q; qd ualu
raupa dicimus si ipse abstulerit
qui hos int fecit dupliciť conpoñ
si alter & non ipse reus oma furtiuo
more conponat;
VI Et si ut sepe contingit aquile
uel c&eri aues cadauer repperint
& sup ad lacerandum consederint
& aliquis sagittam iecerit & ca
dauer uulnerauerit & repertum
fuerit cum XII sol conponat;
VII Simili modo quiscūque cadauer
lederit quem alter inter
fecit si capud amputauerit si manu

recaderit si pedes si aurem si ta
m̄ q̄d p̄ fusione sanguinis q̄d
reputamus de mortuo tam minima
plaga quã maxima semp̄ cum
xii sol conponat;
vii Et si aliciu mortuus fuerit
rep̄tus & eum humanitatis causa
humauerit ut neq; a porcisse inq̄
ueniur neq; a bestiis seu canibus
laceretur & illi qui eum humauerit
si requirere uoluerit parentes uero
illius soluat ei sol unũ aut dominus
serui si seruus fuerit sin aũ a dño
recipiat mercedem lib sit an ser
uus & p̄ea rep̄tum fuerit q̄d scrip
tũ ē mortuum sepelire;
viii Quia aliquotiens conspicimus

cum cadauer homo inmissus
fuerit & ligno insup positus cunc
tis adstantibus ut requiratur
dominū cadaueris ut primus
terram sup eiciat & filib similit
filium aut fratrem ne reisint
c&eri uinatores quod omia a falsis
iudicibus fuerat aestimatū non in
uere legis ueritate reptum;

uiiii Siquis nauem alterius tulerit
& de loco suo ipsam inlesam red
dat aut similem;

x Si eam foras aquam traxerit
& absconserit & negauerit
interrogatus furtiuū conponat;

DE CANIBUS ET EORU(M) CONPOSITIONE

i Siq̄ canem seucem qđ leita hunt

dicunt furauerit uel occiderit
aut similem aut ipsum reddat
& cū vi sol conpon̄ & si negare
uoluerit cum tres sacram̄tales
iur& s&c̄dm legem suā;

II Si aūt seucem doctū q̄d triphunt
uōc furauerit cum III sol conponat
aut cum sacram̄tale I iur&;

III Qui lnligam̄ uestigiū ten& q̄d
spurihunt dic̄ furauerit cū vi sol
conpō & similem aut ipsum reddat

IIII De his canib; q̄d piparhunt uoc
qui sup̄ tra uenator qui occiderit
alium similem reddat & cum vi sol
conponat;

V De canis uel tricas qui lepor est
non p̄s&cutū sed sua uelocitate

.conpon hendere cumsimile
&uii sol conponat;
vi Deeo cane quidicitur hapuh
hunt pan senia supiaceat;
vii Dehis canibus qui ursis t pupu
lis idē maioris feris qd suarz
uuilo dicimus psecuntur side his
occiderit cumsimile &ui sol conp
viii Quiū pastoralem quilupū mor
d& occidit cum iii sol conp.
viiii Siquis canem quiturtē domini
sui defendit qd hovauuart
dic occiderit p occasum solis in
nocte cū iii sol conp quiafurtiuū ē
qui ū solestante hoc f&erit similē
&cum .i. sol conp siqū canes puesti
ntrum aut p membrum hominē

tenuerit & de manu eum p̄cusse-
rit ut moriatur similem reddat &
amplius non requiratur & dominus
canis q̄d canis fecit conpō de medi & late̅
ac si ipse fecisset & si hoc non uoluerit
canem n̄ requiratur; DE ACCIPI
Si accipitrem occide· TRIBUS
rit quem cranohari dic̄ cum VI
sol conpō & simile cū I· sacram̄tale
iuret ut ad uolare & capere similes sit
II De eo qui dicitur cans hapuh qui
anseres capitur cum III· sol conponat
& similem reddat;
III Illum quem anot hapuh dic̄ cū sol· I·
conpō simile;
IIII Desparauuaris uero parisenga sub
iaceat· cum I· sol & similē restituendi·

& cum sacramento ut tales sint quales

interfectione damnavit;

V Si vero furto ablata fuerint poma

furtivo cogantur solvere ut l&

conpellit;

VI De his avibus qui de silvaticis per do

cumenta humana demesticentur in

dustria & per curtes nobilium mansues

cunt volitare atque cantare cum I sol

& simile conpo atque insuper ad sacramento;

DE POMERIIS ET EORUM COMPON

I Si quis alienum pomerium & fodi

serit per invidia et inciderit arbores

fructiferas ubi XII sive amplius fue

rit in primis XL sol conpo XX cui pome

rium fuerit & alios XX in publicum quur

contra legem fecit & alios arbores

similis ibi plantet et una quaq;
arbore cum sol. i. conp et omni
tempore pomot sol donet usque
illi arbores fructum faciunt quas
ille plantavit

II Siquis aliena nemora recide
rit si portat escam et rupas e
cum i. sol conpo et simile conpon

III Et si amplius usq; ad numerum
vi per singulos singli sol conponat
restituat deinde arbor numerosita
tem restituendi cogatur et de his qui
nondum fructum portaver cum tre
misse. i. et simile restituat;

IIII De fabis uero tremise et simile
restituendi censemus usque
ad numerum. vi. sol dat per singulos

arbores id est xviii & si amplius
damnum infert non cogatur conp
nisi numerū restituendi;
vi Si malum t pirum uel c&era
huius modi pari sententia ut facti
perseuer&
vii Si uero deminutis siluis de luco
uel quacumq; ita heo uegitam
reciderit cum simili & sol conponat
& deinceps usque ad solido restitu
tione & conpositione;
viii Si amplius fuerit numerum
uegitar non cogatur conponat
nisi restituere cum simile & sacra
mento sicut post conpositionem
& restitutionē damnū intrauerit
inferre in ipsius nemore cui

conposuit nihil excludat conponendi
sententia sed superioris obseruetur regula
sententia;

VIII Si apes id est examen alicuius ex apele
elapsus fuerit et in alterius nemo
ris arborem intrauerit et ille consecutus
fuerit tunc interpellat eum cuius est arbor
et cum fumo et percussionibus terris detra
uerse securae si potest suum eiciat examen
uerumtamen ita ut arborem non laedetur
et quos remanserint huius sit cuius ar
bor est;

VIIII Si autem in capturam quos ad capien
dos apes ponuntur id est uascula
apium similimodo interpellat eum
cuius uasculus est et studeat suum
eicere examen uerumtamen uasculum

non apperiatur nec led&ur siligneus
est ternis uicibus l&ateum terris
si&c corticib; pcutiatur uasculus & non
amplius & quos eiecerit suae erunt
& queremanaut &c furculis conpositu
fuerit cum pugillo ternis uicibus ferint
ipsius erunt culus uasculus e;

x Si autem dominu arboris t uasculi
nn inter pellauerit & sine illius
conscientia am ei&cum domini restitu
erit & illi culus uasculus fuerat eum
conpellauerit ut &c suo opere uel
arbore retulis s& & restituendi
conpellauerit qd unt prut dicant
& ille alius si negare uoluerit & dicit
suum cons&cutus fuiss& tunc cu vi
sacramtales iur& qd &c suo opere

ipsum examen iniuste nontulisset
n&cillum adiudiciū restituere
deber&ur;

XI Parimodo mōdo deauibus sen
tentia subiac&ur itnullus
dealterius silua quamuis pri
us inueniat aues tollere p̄su
mat nisiei conmarcanus
fuerit quem calasneo dicimus
&aliter p̄sumpserit semper
restitutionis sacram̄tum In
iustum putamus quamuis
minima sit querela cum uii
sacram̄tales iurare conpellit

DE PORCIS

I Siquis liberi porcos p̄pter
p̄sumptione ciulati aut

huius modi sonu excerit uel
dispserit ibi lxx iii fuerint
porci & ipse pastor bucinam
portauerit porcilem cum xii
solidos conponat [illegible]

[illegible]

[illegible] q[illegible] [illegible] noe e pacien
[illegible] liberatur p(er) [illegible] aqua significat
[illegible] baptismum & lignum significat [illegible] sic
[illegible] p(er) aqua & lignum liberatur ita & act
baptismo [illegible] x̄pi signaculo libe
ratur [illegible] saluator p(er) [illegible]
[illegible] uidetur [illegible] Cur non adimpl
[illegible] [illegible] nauit [illegible] moisi & helie
[illegible] concordat [illegible] Cur in euangelio x̄pi
petro dare [illegible] tributum & p(ro) aliis non
[illegible] sic om[illegible] saluatore erant. Ita post
[illegible] in petro [illegible] in p(ro)posito popu
[illegible] [illegible] laudatur [illegible]
[illegible] an corrigitur [illegible] d(omi)n(u)s uel trib(us)
[illegible] modis adoretur [illegible] creatorem.
[illegible] adoratur & [illegible]
[illegible] sine peccato e(st) & peccata
[illegible] quib(us) modis creditur
[illegible] d(eu)m bonum omnipotentem
[illegible] debemus credere [illegible]
[illegible] ad regnum d(e)i p(er)
[illegible] [illegible] quidem fide
[illegible] confessio [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible] bo
[illegible] futurorum. Cur
[illegible] dilectio [illegible]
[illegible]

Nr. 2186 Ausgang: Feb. 1960
I. Schäden: 7 5 20 24 24 30
II. Behandlung: 8 25 29 37 38 40
III. Besonderheiten:
STB MÜNCHEN